

Definície z ALGEBRY

- Hovoríme, že $c \in \mathbb{C}$ je **koreňom polynómu** $p_n(x) = a_0 + a_1x + \dots + a_nx^n$, ak platí $p_n(c) = 0$
- Ak polynóm $p_n(x) = (x-c)^k \cdot q_{n-k}(x)$ je polynóm stupňa $n-k$ a $q_{n-k}(c) \neq 0$ hovoríme, že c je **k-násobný koreň polynómu $p_n(x)$**
- Hovoríme, že polynóm $p(x)$ je **irreducibilný nad poľom P** , ak neexistujú polynómy $p_1(x), p_2(x)$ stupňa aspoň prvého aby sa dalo napísať $p(x) = p_1(x) \cdot p_2(x)$
- Nech $p(x), q(x)$ sú 2 polynómy. Funkciu $f(x) = \frac{p(x)}{q(x)}$ definovanú pre každé x , pre ktoré je $q(x) \neq 0$ nazveme racionálnou funkciou. Nech stupeň $\{p(x)\} = m$, stupeň $\{q(x)\} = n$. Ak $m < n$, hovoríme, že je **rýdzoracionálna funkcia**.
- Funkcie tvaru $\frac{A}{(x-a)^k}$ alebo $\frac{Mx+N}{(x^2+bx+c)^k}$, kde
 A, M, N, a, b, c – reálne čísla
 k – prirodzené čísla
 (x^2+bx+c) nemá reálne korene ($(b^2-4ac) < 0$), nazývame **elementárnymi zlomkami = parciálne zlomky**
- Nech A je matica
 - Ak $m=n$, hovoríme, že A je **štvorcová matica** stupňa n
 - Ak $a_{ij} = 0$ pre všetky $i=1,2,\dots,m$ a $j=1,2,\dots,n$, hovoríme, že A je **nulová matica** $= 0_{m \times n}$
 - Ak v štvorcovej matici A stupňa n je $a_{ij} = 0$ pre všetky $i \neq j, i=1,2,\dots,n$ a $j=1,2,\dots,n$, hovoríme, že A je **diagonálna matica**
 - Ak v štvorcovej matici A stupňa n je $a_{ii} = 1$ a $a_{ij} = 0$ pre všetky $i \neq j, i=1,2,\dots,n$ a $j=1,2,\dots,n$, hovoríme, že A je **jednotková matica** $= E$
 - Ak v štvorcovej matici A stupňa n je $a_{ij} = 0$ pre všetky $i > j, i=1,2,\dots,n$ a $j=1,2,\dots,n$, hovoríme, že A je **horná trojuholníková matica**
 - Ak v štvorcovej matici A stupňa n je $a_{ij} = 0$ pre všetky $i < j, i=1,2,\dots,n$ a $j=1,2,\dots,n$, hovoríme, že A je **dolná trojuholníková matica**
 - Ak v štvorcovej matici A stupňa n je $a_{ij} = a_{ji}$ pre všetky $i=1,2,\dots,n$ a $j=1,2,\dots,n$, hovoríme, že A je **symetrická matica**
 - Ak v štvorcovej matici A stupňa n je $a_{ij} \neq a_{ji}$ pre všetky $i=1,2,\dots,n$ a $j=1,2,\dots,n$, hovoríme, že A je **antisymetrická matica** (v antisymetrickej matici musí byť $a_{ii} = 0$ pre všetky $i=1,2,\dots,n$)
- Nech $A = (a_{ij})$ je matica typu $m \times n$, $B = (b_{ij})$ je matica typu $n \times p$. **Súčinom matic** A a B rozumieme maticu $C = (c_{ij})$ typu $m \times p$ s prvkami $c_{ij} = \sum_{k=1}^n a_{ik} \cdot b_{kj}$ pre všetky $i=1,2,\dots,m$ a $j=1,2,\dots,p$
- Nech A je štvorcová matica stupňa n . Potom k -tou mocninou matice A rozumieme štvorcovú maticu stupňa k , ktorú označujeme A^k : $A^k = \begin{cases} E & k = 0 \\ A^{k-1} \cdot A & k = 1, 2, \dots \end{cases}$
- Ak pre $i < j, i, j \in \{1, 2, \dots, n\}$ je $\pi(i) > \pi(j)$, hovoríme, že dvojica (i, j) predstavuje **inverziu k permutácii π**
- **Znamienko permutácie π** je číslo $zn\pi = (-1)^k$, kde k je počet inverzií v permutácii π
- **Determinantom** danej štvorcovej matice $A = (a_{ij})$ stupňa n nad číselným poľom nazývame číslo:
 $\det A = \sum_{\pi \in \Pi} zn\pi \cdot a_{1\pi(1)} \cdot a_{2\pi(2)} \cdot \dots \cdot a_{n\pi(n)}$

- Nech $A=(a_{ij})$ je štvorcová matica stupňa n a nech matica A_{ij} je štvorcová matica stupňa $n-1$, ktorá vznikla z matice A vynechaním jej i -teho riadku a j -teho stĺpca. Číslo $A_{ij}=(-1)^{i+j} \cdot |A_{ij}|$ sa nazýva **algebraický doplnok prvku a_{ij}**
- **Vedúci prvok** nenulového riadku matice A , ktorá má prvky $A=(a_{ij})_{m \times n}$ je prvý nenulový prvok tohto riadku
- Hovoríme, že matica $A=(a_{ij})_{m \times n}$ je v **stupňovitom tvare** ak:
 1. Každý nenulový riadok sa nachádza nad každým nulovým nulovým riadkom
 2. Ak a_{ij} a a_{kl} sú vedúce prvky i -teho a k -teho riadku a $i < k$, $j < l$
- **Elementárnymi riadkovými operáciami** na ľubovoľnej matici A rozumieme každú z nasledujúcich operácií:
 1. vzájomná výmena riadkov
 2. vynásobenie niektorého riadku nenulovým skalárom (konštantou)
 3. pripočítanie nenulového k -násobku niektorého riadku matice inému riadku matice
- **Hodnosť matice A** je počet nenulových riadkov matice B , ktorá je v stupňovitom tvare a ktorá je s maticou A riadkovo ekvivalentná $= h(A)$
- Nech A je štvorcová matica stupňa n , hovoríme, že matica A je **regulárna**, ak $h(A)=n$. Matica A je **singulárna** ak $h(A) < n$. Číslo $d=n-h(A)$ sa nazýva **defekt (nulita) matice**
- Nech A je štvorcová matica stupňa n . Nech existuje štvorcová matica B stupňa n taká, že $A \cdot B = B \cdot A = E$. Potom hovoríme, že matica B je **inverzná matica** k matici A . Značíme A^{-1}
- Maticu (A_{ij}) nazývame **adjungovanou maticou** k matici $A=(a_{ij})$, kde A_{ij} sú algebraické doplnky k prvkom a_{ij} . Označujeme $\text{adj}A=(A_{ji})$
- **Binárnou operáciou** \circ na neprázdnej množine $M \neq \{0\}$ rozumieme zobrazenie $\circ: M \times M \rightarrow M$
- Nech M je neprázdna množina $M \neq \{0\}$ a \circ je na nej definovaná BO. Budeme hovoriť že BO \circ je **komutatívna**, ak pre $\forall a, b \in M$: $a \circ b = b \circ a$. Operácia \circ je **asociatívna**, ak pre $\forall a, b, c \in M$ platí: $(a \circ b) \circ c = a \circ (b \circ c)$
- Nech M je neprázdna množina a \circ, \square sú BO na nej definované. Budeme hovoriť, že BO \circ je **distributívna** na BO \square ak je distributívna zľava aj sprava: $a \circ (b \square c) = (a \circ b) \square (a \circ c) \wedge (b \square c) \circ a = (b \circ a) \square (c \circ a)$
- **Algebraická štruktúra** je neprázdna množina a na nej definované BO spolu s ich vlastnosťami
- **Grupoid** je $A\mathfrak{S}=(M, \circ)$, kde $M \neq \{0\}$ a \circ je na nej BO
- **Pologrupa** je grupoid, ktorého operácia je asociatívna
- Nech (M, \circ) je grupoid a nech $e \in M$. Hovoríme, že e je **neutrálny prvok** ak pre $\forall a \in M$: $e \circ a = a \circ e = a$
- Nech (M, \circ) je grupoid. Nech existuje neutrálny prvok $e \in M$ a nech $a, a_s \in M$. Hovoríme, že a_s je **symetrizačný prvok** k prvku a : $a_s \circ a = a \circ a_s = e$
- **Monoid** je pologrupa, v ktorej existuje neutrálny prvok
- **Grupa** je monoid, v ktorom ku každému prvku $\forall a \in M$ existuje $a_s \in M$
- Nech $M \neq \{0\}$ a \oplus a \otimes sú na nej definované operácie. Algebraická štruktúra (M, \oplus, \otimes) sa nazýva **okruh** ak:
 1. (M, \oplus) je komutatívna grupa
 2. (M, \otimes) je pologrupa
 3. \otimes je distributívna vzhľadom na \oplus pre $\forall a, b, c \in M$: $a \otimes (b \oplus c) = (a \otimes b) \oplus (a \otimes c) \wedge (b \oplus c) \otimes a = (b \otimes a) \oplus (c \otimes a)$

- Nech (M, \oplus, \otimes) je okruh. Hovoríme, že (M, \oplus, \otimes) je **teleso**, ak algebraická štruktúra $(M - \{0_0\}, \otimes)$ je grupa.
Ak navyše operácia \otimes je komutatívna, hovoríme o komutatívnom telese = **poli**
- Nech (M, \oplus, \otimes) je okruh. Prvky $a, b \in M$, také že $a \neq 0_0$, $b \neq 0_0$ nazývame **delitele nuly okruhu**, ak platí: $a \otimes b = 0_0$. Komutatívny okruh, ktorý nemá delitele nuly nazývame **obor integrity**
- Nech $P = (P, +, \cdot)$ je pole s jednotkovým prvkom 1_P . Nech $V = (V, +)$ je komutatívna grupa. Nech \cdot je vonkajšia BO, ktorá $\forall t \in P$ a $\forall v \in V$ priradí $t \cdot v \in V$. Hovoríme, že $(V, +, \cdot)$ je **vektorový priestor nad poľom P** ak platí:

$$(t+s) \cdot v = t \cdot v + s \cdot v$$

$$(t \cdot s) \cdot v = t \cdot (s \cdot v)$$

$$t \cdot (u+v) = t \cdot u + t \cdot v$$

$$1_P \cdot v = v$$
- Nech $(V, +, \cdot)$ je vektorový priestor definovaný nad poľom P a nech neprázdna množina S je podmnožinou množiny V. Hovoríme, že $(S, +, \cdot)$ je **podpriestorom vektorového priestoru** $(V, +, \cdot)$ ak platí:
 1. $\forall u, v \in S \rightarrow u + v \in S$
 2. $\forall t \in P, \forall v \in S \rightarrow t \cdot v \in S$
- Hovoríme, že vektory v_1, v_2, \dots, v_n sú **lineárne nezávislé** ak z rovnosti $c_1 v_1 + c_2 v_2 + \dots + c_n v_n = 0$ vyplýva $c_1 = 0, c_2 = 0, \dots, c_n = 0$
- Hovoríme, že vektory v_1, v_2, \dots, v_n sú **lineárne závislé** ak $c_1 v_1 + c_2 v_2 + \dots + c_n v_n = 0$ a existuje aspoň jedno $c_i \neq 0$
- Množinu $\beta = \{b_1, b_2, \dots, b_n\}$ vektorov vektorového priestoru $V(P)$ nazývame **bázou vektorového priestoru** ak:
 1. vektory b_1, b_2, \dots, b_n sú lineárne nezávislé
 2. každý vektor $a \in V(P)$ možno napísať ako lineárnu kombináciu vektorov b_1, b_2, \dots, b_n
- Nech $(V, +, \cdot)$ je vektorový priestor definovaný nad poľom P. Nech β je jeho báza. Počet prvkov bázy nazývame **dimenziou (rozmerom) vektorového priestoru** $V(P) = \dim V(P)$
- **Hodnosť matice A** je dimenzia vektorového podpriestoru, ktorý k nej prislúcha $h(A) = \dim V(P)$
- Nech A je štvorcová matica stupňa n nad poľom R. Determinant $\det(A - \lambda E)$ nazývame **charakteristickým polynómom matice A**
- Nech A je štvorcová matica stupňa n nad poľom R. Rovnicu $\det(A - \lambda E) = b_0 \lambda^n + b_1 \lambda^{n-1} + \dots + b_{n-1} \lambda + b_0$ nazývame **charakteristickou rovnicou matice A**. Korene charakteristickej rovnice matice A nazývame **vlastné hodnoty matice A**
- Nech λ_0 je vlastná hodnota matice A. Stĺpcový vektor $x \neq 0$, pre ktorý platí: $(A - \lambda_0 E)x = 0$, nazývame **vlastným vektorom** prislúchajúcim vlastnej hodnote λ_0
- Nech $V(P)$ je vektorový priestor s konečnou dimenziou n. Nech $\beta = (b_1, b_2, \dots, b_n)$ je báza vektorového priestoru $V(P)$ a $x \in V(P)$. Nech $x = t_1 b_1 + t_2 b_2 + \dots + t_n b_n = \sum_{i=1}^n t_i b_i$. Prvky t_1, t_2, \dots, t_n nazývame **súradnice vektora x v báze β**